

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)

της 30ής Μαρτίου 2017¹

«Προδικαστική παραπομπή — Περιβάλλον — Απόβλητα — Οδηγία 2008/98/ΕΚ — Κάλυψη του κόστους διαχείρισης των αποβλήτων — Αρχή “ο ρυπαίνων πληρώνει” — Έννοια των “κατόχων αποβλήτων” — Χρέωση για τη διαχείριση των αποβλήτων — Ειδικό τέλος προοριζόμενο προς χρηματοδότηση επενδύσεων κεφαλαίου»

Στην υπόθεση C-335/16,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το *Orčinski sud u Velikoj Gorici* (πρωτοδικείο του Δήμου Velika Gorica, Κροατία) με απόφαση της 3ης Ιουνίου 2016, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 15 Ιουνίου 2016, στο πλαίσιο της δίκης

VG Čistoća d.o.o.

κατά

Đuro Vladika,

Ljubica Vladika,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους E. Regan, πρόεδρο τμήματος, J.-C. Bonichot (εισηγητή) και S. Rodin, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Szpunar

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η VG Čistoća d.o.o., εκπροσωπούμενη από τον Ž. Galeković, direktor,

— η Κροατική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον T. Galli,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την E. Sanfrutos Cano και τον M. Mataija,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

¹ — Γλώσσα διαδικασίας: η κροατική.

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει» και του άρθρου 14, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/98/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2008, για τα απόβλητα και την κατάργηση ορισμένων οδηγιών (ΕΕ 2008, L 312, σ. 3).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ, αφενός, της VG Čistoča d.o.o., δημοτικής επιχειρήσεως διαχειρίσεως αποβλήτων, και, αφετέρου, του Đuro Vladika και της Ljubica Vladika, οι οποίοι είναι χρήστες υπηρεσίας διαχειρίσεως αποβλήτων, ως προς την πληρωμή λογαριασμών που αφορούν τη συλλογή και τη διαχείριση δημοτικών αποβλήτων, για την περίοδο μεταξύ Οκτωβρίου 2013 και Σεπτεμβρίου 2014.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Η αιτιολογική σκέψη 1 της οδηγίας 2008/98 έχει ως ακολούθως:

«Η οδηγία 2006/12/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2006, περί των αποβλήτων [(ΕΕ 2006, L 114, σ. 9)] καθορίζει το νομικό πλαίσιο για τον χειρισμό των αποβλήτων στην Κοινότητα. Η οδηγία ορίζει βασικές αρχές όπως τι είναι απόβλητο, ανάκτηση και διάθεση και θεσπίζει τις ουσιαστικές απαιτήσεις για τη διαχείριση των αποβλήτων, ιδίως την υποχρέωση οργανισμού ή επιχείρησης που διεξάγει εργασίες διαχείρισης αποβλήτων να έχει άδεια ή να είναι καταχωρημένος και την υποχρέωση των κρατών μελών να καταρτίζουν σχέδια διαχείρισης αποβλήτων. Θεσπίζει επίσης βασικές αρχές, όπως η υποχρέωση διαχείρισης των αποβλήτων κατά τρόπο που να μην έχει αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία, η ενθάρρυνση της εφαρμογής της ιεράρχησης των αποβλήτων και, σύμφωνα με την αρχή “ο ρυπαίνων πληρώνει”, η απαίτηση κατά την οποία το κόστος διάθεσης των αποβλήτων πρέπει να βαρύνει τον κάτοχο των αποβλήτων ή προηγούμενους κατόχους ή παραγωγούς του προϊόντος από το οποίο προέκυψαν τα απόβλητα.»
- 4 Η αιτιολογική σκέψη 8 της οδηγίας 2008/98 αναφέρει τα ακόλουθα:

«Συνεπώς, είναι ανάγκη να αναθεωρηθεί η οδηγία [2006/12] για να αποσαφηνισθούν βασικές έννοιες, όπως οι ορισμοί των αποβλήτων, της ανάκτησης και της διάθεσης, να ενισχυθούν τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων, να καθιερωθεί μια προσέγγιση που να λαμβάνει υπόψη ολόκληρο τον κύκλο ζωής των προϊόντων και των υλικών και όχι μόνον τη φάση των αποβλήτων, και να εστιασθεί η προσοχή στη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων της παραγωγής και της διαχείρισης των αποβλήτων, προκειμένου να ενισχυθεί η οικονομική αξία των αποβλήτων. Θα πρέπει, εξάλλου, να ευνοηθεί η ανάκτηση των αποβλήτων και η χρησιμοποίηση των ανακτηθέντων υλικών προκειμένου να διαφυλάσσονται οι φυσικοί πόροι. Για λόγους σαφήνειας και ευκρίνειας, η οδηγία [2006/12] θα πρέπει να καταργηθεί και να αντικατασταθεί από μια νέα οδηγία.»
- 5 Οι αιτιολογικές σκέψεις 25 και 26 της οδηγίας 2008/98 έχουν ως εξής:

«(25) Είναι σκόπιμο να επιμερίζεται το κόστος κατά τρόπον που να αντιπροσωπεύει το πραγματικό κόστος που έχουν για το περιβάλλον η παραγωγή και η διαχείριση των αποβλήτων.

(26) Η αρχή “ο ρυπαίνων πληρώνει” συνιστά κατευθυντήρια αρχή σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Ο παραγωγός και ο κάτοχος των αποβλήτων θα πρέπει να διαχειρίζονται τα απόβλητα κατά τρόπον που να εξασφαλίζει υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος και της ανθρώπινης υγείας.»

6 Το άρθρο 3 της ίδιας οδηγίας προβλέπει τα ακόλουθα:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

[...]

5) “παραγωγός αποβλήτων”: κάθε πρόσωπο του οποίου οι δραστηριότητες παράγουν απόβλητα (αρχικός παραγωγός αποβλήτων) ή κάθε πρόσωπο που πραγματοποιεί εργασίες προεπεξεργασίας, ανάμειξης ή άλλες οι οποίες οδηγούν σε μεταβολή της φύσης ή της σύνθεσης των αποβλήτων αυτών,

6) “κάτοχος αποβλήτων”: ο παραγωγός αποβλήτων ή το φυσικό ή νομικό πρόσωπο στην κατοχή του οποίου ευρίσκονται τα απόβλητα,

[...]

9) “διαχείριση αποβλήτων”: η συλλογή, μεταφορά, ανάκτηση και διάθεση αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της εποπτείας των εργασιών αυτών, καθώς και της επίβλεψης των χώρων απόρριψης και των ενεργειών στις οποίες προβαίνουν οι έμποροι ή οι μεσίτες,

10) “συλλογή”: η συγκέντρωση αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της προκαταρκτικής διαλογής και της προκαταρκτικής αποθήκευσης αποβλήτων με σκοπό τη μεταφορά τους σε εγκατάσταση επεξεργασίας αποβλήτων,

11) “χωριστή συλλογή”: η συλλογή όπου μια ροή αποβλήτων διατηρείται χωριστά με βάση τον τύπο και τη φύση για να διευκολυνθεί η ειδική επεξεργασία,

[...]

14) “επεξεργασία”: οι εργασίες ανάκτησης ή διάθεσης, στις οποίες περιλαμβάνεται η προετοιμασία πριν από την ανάκτηση ή τη διάθεση,

[...]

17) “ανακύκλωση”: οιαδήποτε εργασία ανάκτησης με την οποία τα απόβλητα μετατρέπονται εκ νέου σε προϊόντα, υλικά ή ουσίες που προορίζονται είτε να εξυπηρετήσουν και πάλι τον αρχικό τους σκοπό είτε άλλους σκοπούς. Περιλαμβάνει την επανεπεξεργασία οργανικών υλικών αλλά όχι την ανάκτηση ενέργειας και την επανεπεξεργασία σε υλικά που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν ως καύσιμα ή σε εργασίες επίχωσης,

[...]».

7 Το άρθρο 11, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/98 ορίζει τα ακόλουθα:

«Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να προωθηθεί η επαναχρησιμοποίηση προϊόντων και οι δραστηριότητες προετοιμασίας προς επαναχρησιμοποίηση, ιδίως ενθαρρύνοντας τη δημιουργία και τη στήριξη δικτύων επαναχρησιμοποίησης και επισκευής, τη χρήση οικονομικών μέσων, κριτηρίων προμηθειών, ποσοτικών στόχων ή άλλων μέτρων.

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα για την προώθηση ανακύκλωσης υψηλής ποιότητας και για τον σκοπό αυτό καθιερώνουν χωριστή συλλογή αποβλήτων όπου αυτό είναι τεχνικά, περιβαλλοντικά και οικονομικά εφικτό και ενδεδειγμένο για να επιτευχθούν τα αναγκαία ποιοτικά πρότυπα στους αντίστοιχους τομείς ανακύκλωσης.

[...]»

- 8 Το άρθρο 14 της οδηγίας αυτής έχει ως εξής:

«1. Σύμφωνα με την αρχή “ο ρυπαίνων πληρώνει”, το κόστος διαχείρισης των αποβλήτων βαρύνει τον αρχικό παραγωγό αποβλήτων, τον τρέχοντα ή τους προηγούμενους κατόχους αποβλήτων.

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίζουν ότι το κόστος διαχείρισης των αποβλήτων βαρύνει εν μέρει ή πλήρως τον παραγωγό του προϊόντος από το οποίο προέρχονται τα απόβλητα και ότι οι διανομείς αυτού του προϊόντος μπορούν να μοιράζονται το σχετικό κόστος.»

- 9 Το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/98 προβλέπει τα ακόλουθα:

«Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίζουν ότι οι αρχικοί παραγωγοί ή άλλοι κάτοχοι αποβλήτων πραγματοποιούν οι ίδιοι την επεξεργασία των αποβλήτων ή αναθέτουν την επεξεργασία σε έμπορο ή σε οργανισμό ή σε επιχείρηση που εκτελεί εργασίες επεξεργασίας αποβλήτων ή μέσω διακανονισμού με δημόσιο ή ιδιωτικό οργανισμό συλλογής αποβλήτων σύμφωνα με τα άρθρα 4 και 13.»

Το κροατικό δίκαιο

- 10 Το άρθρο 20, παράγραφος 1, του Zakon o komunalnom gospodarstvu (νόμου περί διαχείρισεως των δημοτικών υπηρεσιών, NN 36/95), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των επίμαχων πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης, ορίζει τα ακόλουθα:

«Με τη χρέωση για την παροχή δημοτικών υπηρεσιών χρηματοδοτούνται οι ακόλουθες δραστηριότητες του δήμου:

[...]

4. η διατήρηση της καθαριότητας όσον αφορά τη συλλογή και την αποκομιδή των δημοτικών αποβλήτων,

5. η υγειονομική ταφή των δημοτικών αποβλήτων

[...]».

- 11 Το άρθρο 4 του Zakon o održivom gospodarstvu otpadom (νόμου περί βιώσιμης διαχείρισεως αποβλήτων) προβλέπει τα ακόλουθα:

«(1) Υπό την έννοια του παρόντος νόμου, νοούνται ως:

[...]

10. “δραστηριότητα συλλογής αποβλήτων”: οι εργασίες συνήθους ή έκτακτης συλλογής αποβλήτων, καθώς και οι εργασίες συλλογής αποβλήτων σε χώρο ανακυκλώσεως

[...]

39. “κάτοχος αποβλήτων”: ο παραγωγός των αποβλήτων ή το φυσικό ή νομικό πρόσωπο στο οποίο την κατοχή βρίσκονται τα απόβλητα·

[...]

48. “παραγωγός αποβλήτων”: κάθε πρόσωπο του οποίου οι δραστηριότητες παράγουν απόβλητα και/ή το οποίο πραγματοποιεί εργασίες προεπεξεργασίας, ανάμειξης ή άλλες οι οποίες οδηγούν σε μεταβολή της σύνθεσης ή της φύσης των αποβλήτων αυτών,

[...]».

12 Το άρθρο 6, παράγραφος 1, του νόμου αυτού ορίζει ότι η διαχείριση των αποβλήτων στηρίζεται στον σεβασμό των αρχών του εθνικού δικαίου, του κεκτημένου της Ένωσης και του διεθνούς δικαίου στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος και, ειδικότερα, στην αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», σύμφωνα με την οποία «ο παραγωγός των αποβλήτων, ο προηγούμενος κάτοχος των αποβλήτων ή ο κάτοχος των αποβλήτων φέρει το κόστος των μέτρων διαχείρισεως των αποβλήτων και είναι οικονομικά υπεύθυνος για την εφαρμογή των μέτρων που αποσκοπούν στην αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε ή που θα μπορούσε να προκληθεί από αυτά».

13 Το άρθρο 6, παράγραφος 2, του ως άνω νόμου ορίζει τα εξής:

«Το κόστος που συνδέεται με τη διαχείριση των αποβλήτων βαρύνει τον κατασκευαστή του προϊόντος από το οποίο προέρχονται τα απόβλητα ή τον παραγωγό των αποβλήτων.»

14 Κατά το άρθρο 28 του ίδιου νόμου:

«(1) Ο οργανισμός τοπικής αυτοδιοικήσεως υποχρεούται να εξασφαλίζει, στην περιοχή αρμοδιότητάς του:

[...]

2. τη χωριστή συλλογή των αποβλήτων χαρτιού, μετάλλων, γυαλιού, πλαστικού και ειδών υφαντουργίας, καθώς και των ογκωδών δημοτικών αποβλήτων·

[...]».

15 Το άρθρο 30 του νόμου περί βιώσιμης διαχείρισεως αποβλήτων, με τίτλο «Δημόσια υπηρεσία συλλογής ανάμικτων δημοτικών αποβλήτων και βιοαποδομήσιμων δημοτικών αποβλήτων», έχει ως εξής:

«(1) Η δημόσια υπηρεσία συλλογής ανάμικτων δημοτικών αποβλήτων και βιοαποδομήσιμων αποβλήτων περιλαμβάνει τη συλλογή των αποβλήτων αυτών από τους διάφορους χρήστες, με κάδους, εντός της οικείας περιοχής παροχής των υπηρεσιών, καθώς και τη μεταφορά τους μέχρι τις εγκαταστάσεις του επιφορτισμένου με την επεξεργασία τους προσώπου.

[...]

(6) Ο χρήστης της υπηρεσίας περί της οποίας γίνεται λόγος στην παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου υποχρεούται:

[...]

3. να φέρει το κόστος διαχείρισεως των δημοτικών αποβλήτων κατ’ αναλογία προς την ποσότητα των αποβλήτων που παραδίδεται στον παρέχοντα τις σχετικές υπηρεσίες.»

16 Το άρθρο 33 του νόμου αυτού προβλέπει τα ακόλουθα:

«(1) Ο παρέχων τις σχετικές υπηρεσίες υποχρεούται να υπολογίζει τη χρέωση για την παροχή της δημόσιας υπηρεσίας περί της οποίας γίνεται λόγος στο άρθρο 30, παράγραφος 1, του παρόντος νόμου με τρόπο διασφαλίζοντα την εφαρμογή της αρχής “ο ρυπαίνων πληρώνει”, μια οικονομικώς βιώσιμη παροχή των σχετικών υπηρεσιών, καθώς και την ασφάλεια, την τακτική εξυπηρέτηση και την ποιότητα της παρεχόμενης υπηρεσίας σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου [...]

(2) Ο παρέχων τις σχετικές υπηρεσίες υποχρεούται να χρεώνει τους χρήστες της δημόσιας υπηρεσίας περί της οποίας γίνεται λόγος στο άρθρο 30, παράγραφος 1, του παρόντος νόμου κατ’ αναλογία προς την ποσότητα των αποβλήτων που παραδίδονται κατά τη διάρκεια της περιόδου υπολογισμού της σχετικής χρέωσης: το εν λόγω ποσοτικό κριτήριο στηρίζεται στη μάζα των παραδιδόμενων αποβλήτων ή στον όγκο των κάδων αποβλήτων και αποτελεί συνάρτηση της περιοδικότητας με την οποία συλλέγονται τα απόβλητα από τους κάδους, σύμφωνα με την απόφαση περί της οποίας γίνεται λόγος στο άρθρο 30, παράγραφος 7, του παρόντος νόμου.

[...]

(4) Ο παρέχων τις σχετικές υπηρεσίες υποχρεούται να περιλαμβάνει τα ακόλουθα έξοδα στη χρέωση για την παροχή της δημόσιας υπηρεσίας περί της οποίας γίνεται λόγος στο άρθρο 30, παράγραφος 1, του παρόντος νόμου: το κόστος κτήσεως και συντηρήσεως του εξοπλισμού συλλογής των αποβλήτων, το κόστος μεταφοράς των αποβλήτων, το κόστος επεξεργασίας των αποβλήτων και τις λοιπές δαπάνες που ορίζει ο κανονισμός περί του οποίου γίνεται λόγος στο άρθρο 29, παράγραφος 10, του παρόντος νόμου.

[...]»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 17 Η διαφορά της κύριας δίκης αφορά την εξόφληση λογαριασμών σχετικών με τη διαχείριση οικιακών αποβλήτων για την περίοδο από τον Οκτώβριο του 2013 μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2014, ύψους 78,61 κροατικών kuna (HRK) (περίπου 10,54 ευρώ) για κάθε μήνα, εξόφληση την οποία απαίτησε η VG Čistoća από το ζεύγος Đ. και L. Vladika.
- 18 Οι εναγόμενοι της κύριας δίκης αρνούνται την εξόφληση του μέρους των λογαριασμών που αφορά την επιλεκτική συλλογή, την ανακύκλωση και την υγειονομική ταφή των άνευ αδείας απορριφθέντων στο περιβάλλον αποβλήτων, καθώς και την πληρωμή ειδικού τέλους, που αποσκοπεί στη χρηματοδότηση επενδύσεων κεφαλαίου εκ μέρους της επιχειρήσεως διαχειρίσεως αποβλήτων για εργασίες ανακυκλώσεως. Αντιθέτως, δεν αρνούνται την εξόφληση του μέρους των λογαριασμών που αφορά την αποκομιδή και την υγειονομική ταφή των πράγματι παραχθέντων και αποκομισθέντων αποβλήτων.
- 19 Η VG Čistoća άσκησε αγωγή ενώπιον του Općinski sud u Velikoj Gorici (πρωτοδικείου του Δήμου Velika Gorica, Κροατία) με αίτημα την καταβολή των ποσών που οφείλει το ζεύγος Vladika.
- 20 Το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει ότι οι εναγόμενοι έχουν μόνον έναν κάδο 120 λίτρων και ότι, για την τιμολόγηση των υπηρεσιών διαχειρίσεως αποβλήτων, η VG Čistoća προβαίνει σε μηνιαία χρέωση όσον αφορά την αποκομιδή των αποβλήτων, σε συνάρτηση με το μέγεθος των χρησιμοποιούμενων κάδων. Κατά συνέπεια, η εταιρία αυτή χρέωσε τους εναγομένους με βάση τον όγκο των κάδων από τους οποίους πραγματοποιείται η αποκομιδή και όχι με βάση το βάρος των αποβλήτων που πράγματι παρήγαγαν οι εναγόμενοι της κύριας δίκης.

21 Το ως άνω δικαστήριο κρίνει ότι, προς εξασφάλιση του σεβασμού της αρχής της ισότητας, η ενάγουσα της κύριας δίκης έπρεπε να προβλέπει ένα σύστημα συλλογής παρέχον τη δυνατότητα χρεώσεως μόνο για τα απόβλητα τα οποία πραγματικά παράγουν οι χρήστες. Το αιτούν δικαστήριο κρίνει, ακόμη, ότι στους χρήστες αυτούς θα έπρεπε να διατίθενται ειδικοί κάδοι για τη συγκέντρωση των αποβλήτων που συλλέγονται χωριστά (χαρτιά, πλαστικά, ανάμικτα απόβλητα). Το αιτούν δικαστήριο προσθέτει ότι οι χρήστες δεν θα έπρεπε να επιβαρύνονται οικονομικά για την υγειονομική ταφή αποβλήτων που ανακυκλώνονται. Διερωτάται, επομένως, κατά πόσον οι χρήστες πρέπει να επιβαρύνονται με όλες τις χρεώσεις οι οποίες αναγράφονται στους λογαριασμούς που εκδίδονται για τη διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων.

22 Στο πλαίσιο αυτό, το *Općinski sud u Velikoj Gorici* (πρωτοδικείο του Δήμου Velika Gorica) αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Πώς υπολογίζεται η χρέωση για τη συλλογή και αποκομιδή των οικιακών αποβλήτων σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης; Εξοφλούν οι πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης τους λογαριασμούς για τη συλλογή και την αποκομιδή των δημοτικών αποβλήτων πληρώνοντας για τη συλλογή και την αποκομιδή των δημοτικών αποβλήτων σε συνάρτηση με τον όγκο των κάδων ή των κενών δοχείων αποβλήτων, ή σε συνάρτηση με τον όγκο των αποκομισθέντων αποβλήτων; Περιλαμβάνεται στη χρέωση αυτή κάποιο άλλο τέλος;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

23 Με το ερώτημά του το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί, κατ' ουσίαν, αν τα άρθρα 14 και 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/98 έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνική ρύθμιση, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, που προβλέπει, αφενός, ότι οι χρήστες της υπηρεσίας επεξεργασίας αποβλήτων χρεώνονται σε συνάρτηση με τον όγκο του κάδου που έχει τεθεί στη διάθεσή τους και όχι με το βάρος των πράγματι αποκομισθέντων αποβλήτων και, αφετέρου, ότι οι εν λόγω χρήστες επιβαρύνονται με πρόσθετο τέλος, προοριζόμενο προς χρηματοδότηση των αναγκαίων επενδύσεων για την επεξεργασία των συλλεγόμενων αποβλήτων.

24 Δυνάμει του άρθρου 14 της οδηγίας 2008/98 και σύμφωνα με την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», το κόστος διαχείρισεως των αποβλήτων βαρύνει τον αρχικό παραγωγό αποβλήτων, τον τρέχοντα ή τους προηγούμενους κατόχους αποβλήτων. Η οικονομική αυτή υποχρέωση βαρύνει τους ως άνω κατόχους λόγω της συμμετοχής τους στην παραγωγή των εν λόγω αποβλήτων (βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις της 24ης Ιουνίου 2008, *Commune de Mesquer*, C-188/07, EU:C:2008:359, σκέψη 77, καθώς και της 16ης Ιουλίου 2009, *Futura Immobiliare κ.λπ.*, C-254/08, EU:C:2009:479, σκέψη 45).

25 Όσον αφορά τη χρηματοδότηση του κόστους διαχείρισεως και διαθέσεως των αστικών αποβλήτων, στο μέτρο που πρόκειται για υπηρεσία που παρέχεται συλλογικώς σε ένα σύνολο «κατόχων», τα κράτη μέλη υποχρεούνται, δυνάμει του άρθρου 15 της οδηγίας 2008/98, να εξασφαλίζουν ότι, καταρχήν, όλοι οι χρήστες της υπηρεσίας αυτής, υπό την ιδιότητά τους του «κατόχου» κατά την έννοια του άρθρου 3 της ίδιας οδηγίας, φέρουν συλλογικώς το συνολικό κόστος της διαθέσεως των αποβλήτων (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 16ης Ιουλίου 2009, *Futura Immobiliare κ.λπ.*, C-254/08, EU:C:2009:479, σκέψη 46).

26 Στο παρόν στάδιο εξελίξεως του δικαίου της Ένωσης δεν υφίσταται κανονιστική ρύθμιση, θεσπισθείσα βάσει του άρθρου 192 ΣΛΕΕ, η οποία να επιβάλλει στα κράτη μέλη συγκεκριμένη μέθοδο ως προς τη χρηματοδότηση του κόστους της διαθέσεως των αστικών αποβλήτων, οπότε η χρηματοδότηση αυτή μπορεί, κατ' επιλογήν του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους, να διασφαλίζεται αδιακρίτως, με φόρο, με τέλος ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο. Υπό τις συνθήκες αυτές, η χρησιμοποίηση κριτηρίων χρεώσεως βασιζόμενων στον όγκο των κάδων που τίθενται στη διάθεση των χρηστών, σε συνάρτηση ιδίως με την επιφάνεια των ακινήτων που αυτοί χρησιμοποιούν καθώς και με τον προορισμό των ακινήτων αυτών, μπορεί να καταστήσει δυνατό τον υπολογισμό του κόστους της διαθέσεως των εν λόγω αποβλήτων

και την κατανομή του μεταξύ των διαφόρων κατόχων, στο μέτρο που η ως άνω παράμετρος μπορεί να επηρεάσει άμεσα το ύψος του εν λόγω κόστους (βλ., συναφώς, απόφαση της 16ης Ιουλίου 2009, Futura Immobiliare κ.λπ., C-254/08, EU:C:2009:479, σκέψεις 48 και 50).

- 27 Κατά συνέπεια, εθνική ρύθμιση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη που προβλέπει, για τη χρηματοδότηση της διαχείρισεως και της διαθέσεως των αστικών αποβλήτων, χρέωση η οποία υπολογίζεται με βάση την εκτίμηση του παραγομένου όγκου αποβλήτων και όχι με βάση το βάρος των αποβλήτων που πράγματι παρήχθησαν και παραδόθηκαν, δεν μπορεί να θεωρείται, στο παρόν στάδιο εξελίξεως του δικαίου της Ένωσης, αντίθετη προς το άρθρο 14 και το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/98 (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 16ης Ιουλίου 2009, Futura Immobiliare κ.λπ., C-254/08, EU:C:2009:479, σκέψη 51).
- 28 Το ίδιο ισχύει και προκειμένου περί της επιβολής πρόσθετου τέλους, αποσκοπούντος στη χρηματοδότηση των αναγκαίων επενδύσεων για την επεξεργασία των αποβλήτων, περιλαμβανομένης της ανακυκλώσεώς τους.
- 29 Πράγματι, κατά το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/98, τα κράτη μέλη οφείλουν να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να εξασφαλίζουν ότι οι παραγωγοί αποβλήτων μετέχουν συλλογικά στις αναγκαίες επενδύσεις προς επίτευξη των σκοπών που παρατίθενται στο άρθρο 11, παράγραφος 1, στο άρθρο 14 και στο άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/98, λόγω της συμμετοχής τους στην παραγωγή των αποβλήτων (βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις της 24ης Ιουνίου 2008, Commune de Mesquer, C-188/07, EU:C:2008:359, σκέψη 77, καθώς και της 16ης Ιουλίου 2009, Futura Immobiliare κ.λπ., C-254/08, EU:C:2009:479, σκέψη 46).
- 30 Καίτοι, στον τομέα αυτό και στο παρόν στάδιο εξελίξεως του δικαίου της Ένωσης, οι αρμόδιες εθνικές αρχές διαθέτουν ευρύ περιθώριο εκτιμήσεως όσον αφορά τον προσδιορισμό του τρόπου υπολογισμού των σχετικών χρεώσεων, όπως είναι το κόστος διαχείρισεως των αποβλήτων και το επίμαχο στην κύρια δίκη πρόσθετο τέλος, εναπόκειται ωστόσο στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει, βάσει των πραγματικών και νομικών στοιχείων που διαθέτει, αν η σχετική χρέωση καθώς και το ως άνω πρόσθετο τέλος έχουν ως αποτέλεσμα να επιβαρύνονται ορισμένοι «κάτοχοι» με προδήλως δυσανάλογο κόστος σε σχέση με τον όγκο ή το είδος των αποβλήτων που μπορούν να παράγουν (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 16ης Ιουλίου 2009, Futura Immobiliare κ.λπ., C-254/08, EU:C:2009:479, σκέψεις 55 και 56).
- 31 Προς τούτο, πρέπει, μεταξύ άλλων, να ληφθούν υπόψη κριτήρια συνδεδεμένα με το είδος των ακινήτων που χρησιμοποιούν οι χρήστες, την επιφάνεια και τη χρήση των ακινήτων αυτών, την ικανότητα παραγωγής αποβλήτων εκ μέρους των «κατόχων» των αποβλήτων, τον όγκο των κάδων που έχουν τεθεί στη διάθεση των χρηστών, καθώς και τη συχνότητα με την οποία πραγματοποιείται η αποκομιδή των αποβλήτων, καθόσον οι εν λόγω παράμετροι είναι ικανές να επηρεάσουν ευθέως το ύψος του κόστους διαχείρισεως και διαθέσεως των αποβλήτων.
- 32 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 14 και το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/98 έχουν την έννοια ότι, στο παρόν στάδιο εξελίξεως του δικαίου της Ένωσης, δεν αποκλείουν εθνική ρύθμιση, όπως αυτή της κύριας δίκης, η οποία προβλέπει για τη χρηματοδότηση υπηρεσίας διαχείρισεως και διαθέσεως αστικών αποβλήτων χρέωση υπολογιζόμενη με βάση την εκτίμηση του παραγομένου από τους χρήστες της υπηρεσίας αυτής όγκου αποβλήτων και όχι με βάση την ποσότητα αποβλήτων που αυτοί πράγματι παρήγαγαν και παρέδωσαν, καθώς και την καταβολή από τους χρήστες, λόγω της ιδιότητάς τους ως κατόχων αποβλήτων, πρόσθετου τέλους, το προϊόν του οποίου αποσκοπεί στη χρηματοδότηση επενδύσεων κεφαλαίου που είναι αναγκαίες για την επεξεργασία των αποβλήτων, περιλαμβανομένης της ανακυκλώσεώς τους. Εναπόκειται, ωστόσο, στο αιτούν δικαστήριο να ελέγξει, βάσει των πραγματικών και νομικών στοιχείων που διαθέτει, αν τούτο έχει ως αποτέλεσμα να επιβαρύνονται ορισμένοι «κάτοχοι» με προδήλως δυσανάλογο κόστος σε σχέση με τον όγκο ή το είδος των αποβλήτων που μπορούν να παράγουν. Προς τούτο, το εθνικό δικαστήριο μπορεί, μεταξύ

άλλων, να λάβει υπόψη κριτήρια συνδεδεμένα με το είδος των ακινήτων που χρησιμοποιούν οι χρήστες, την επιφάνεια και τη χρήση των ακινήτων αυτών, την ικανότητα παραγωγής αποβλήτων εκ μέρους των «κατόχων», τον όγκο των κάδων που έχουν τεθεί στη διάθεση των χρηστών, καθώς και τη συχνότητα με την οποία πραγματοποιείται η αποκομιδή των αποβλήτων, καθόσον οι εν λόγω παράμετροι είναι ικανές να επηρεάσουν ευθέως το ύψος του κόστους διαχείρισεως των αποβλήτων.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 33 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπιπτόντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (έκτο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 14 και το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2008, για τα απόβλητα και την κατάργηση ορισμένων οδηγιών, έχουν την έννοια ότι, στο παρόν στάδιο εξελίξεως του δικαίου της Ένωσης, δεν αποκλείουν εθνική ρύθμιση, όπως αυτή της κύριας δίκης, η οποία προβλέπει για τη χρηματοδότηση υπηρεσίας διαχείρισεως και διαθέσεως αστικών αποβλήτων χρέωση υπολογιζόμενη με βάση την εκτίμηση του παραγόμενου από τους χρήστες της υπηρεσίας αυτής όγκου αποβλήτων και όχι με βάση την ποσότητα αποβλήτων που αυτοί πράγματι παρήγαγαν και παρέδωσαν, καθώς και την καταβολή από τους χρήστες, λόγω της ιδιότητάς τους ως κατόχων αποβλήτων, πρόσθετου τέλους, το προϊόν του οποίου αποσκοπεί στη χρηματοδότηση επενδύσεων κεφαλαίου που είναι αναγκαίες για την επεξεργασία των αποβλήτων, περιλαμβανομένης της ανακυκλώσεώς τους. Εναπόκειται, ωστόσο, στο αιτούν δικαστήριο να ελέγξει, βάσει των πραγματικών και νομικών στοιχείων που διαθέτει, αν τούτο έχει ως αποτέλεσμα να επιβαρύνονται ορισμένοι «κάτοχοι» με προδήλως δυσανάλογο κόστος σε σχέση με τον όγκο ή το είδος των αποβλήτων που μπορούν να παράγουν. Προς τούτο, το εθνικό δικαστήριο μπορεί, μεταξύ άλλων, να λάβει υπόψη κριτήρια συνδεδεμένα με το είδος των ακινήτων που χρησιμοποιούν οι χρήστες, την επιφάνεια και τη χρήση των ακινήτων αυτών, την ικανότητα παραγωγής αποβλήτων εκ μέρους των «κατόχων», τον όγκο των κάδων που έχουν τεθεί στη διάθεση των χρηστών, καθώς και τη συχνότητα με την οποία πραγματοποιείται η αποκομιδή των αποβλήτων, καθόσον οι εν λόγω παράμετροι είναι ικανές να επηρεάσουν ευθέως το ύψος του κόστους διαχείρισεως των αποβλήτων.

(υπογραφές)